

Облік і фінанси
Accounting & Finance

Сертифікат

засвідчує, що

Чіков Ілля Анатолійович

прийняв участь у роботі
III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«Сталий розвиток
соціально-економічних систем»**

Посвідчення УкрІНТЕІ № 128 від 3 квітня 2019 року

Голова Оргкомітету конференції
виконавчий редактор
журналу «Облік і фінанси»
Остапчук С.М.

Київ
14 травня 2019 року

НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЖУРНАЛ «ОБЛІК І ФІНАНСИ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. М. С. ЖУКОВСЬКОГО «ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

СТАЛИЙ РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Матеріали
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(14 травня 2019 р., м. Київ)

Посвідчення УкрІНТЕІ № 128 від 3 квітня 2019 року

Київ
ТОВ «ВІПО»
2019

УДК 005.332.2:330

С 76

Матеріали публікуються в авторській редакції

Рекомендовано до друку Редакційною колегією журналу «Облік і фінанси» (протокол № 2 від 16.05.2019 р.)

Сталий розвиток соціально-економічних систем: матеріали
С 76 III Всеукр. наук.-практ. конф. (14 травня 2019 р.; м. Київ) / Відпов. за вип. С. Остапчук. К.: ТОВ «ВІПО», 2019. 206 с.

Вміщені у збірнику доповіді торкаються різноманітних аспектів сталого розвитку соціально-економічних систем. Зокрема, серед об'єктів наукових досліджень: економіка знань, інтелектуалізація та цифрова трансформація; перспективи «зеленого» бізнесу; механізми державного регулювання в умовах глобалізації; інноваційні технології як фактор розвитку підприємства; проблеми формування людського капіталу; антикризове фінансове регулювання, кредитна політика та інші.

Видання призначене для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів економічних спеціальностей, а також для широкого кола читачів, які цікавляться розвитком економічної науки.

Устойчивое развитие социально-экономических систем:
С 76 материалы III Всеукр. науч.-практ. конф. (14 мая 2019 г.; г. Киев) / Отв. за вып. С. Остапчук. К.: ООО «ВІПО», 2019. 206 с.

Содержащиеся в сборнике доклады касаются различных аспектов устойчивого развития социально-экономических систем. В частности, среди объектов научных исследований: экономика знаний, интеллектуализация и цифровая трансформация; перспективы «зеленого» бизнеса; механизмы государственного регулирования в условиях глобализации; инновационные технологии как фактор развития предприятия; проблемы формирования человеческого капитала; антикризисное финансовое регулирование, кредитная политика и другие.

Издание предназначено для научных работников, практиков, преподавателей, аспирантов и студентов экономических специальностей, а также для широкого круга читателей, интересующихся развитием экономической науки.

УДК 005.332.2:330

© Журнал «Облік і фінанси», 2019

© Автори, 2019

не стала менш актуальною. Довгий час ця проблема була зумовлена не лише демографічною кризою, коли кількість померлих перевищувала кількість народжених, а й впливом за межі країни людських ресурсів – осіб, яких не влаштували політика “дешевизни” робочої сили, становивше з формуванням системи конкурентних робочих місць і, загалом, ситуація на вітчизняному ринку праці.

Цьому сприяли довготривале згортання виробництва, брак виваженої економічної і соціальної політики щодо забезпечення зайнятості вітчизняних мігрантів з адекватним європейським стандартам рівнем оплати праці. Україна втрачає величезну кількість кваліфікованих працівників, які, в переважній більшості, знаходять собі за кордоном роботу, що не потребує високої фахової підготовки.

Сьогодні і науковці, і практики усвідомлюють необхідність інноваційно-технологічних зрушень в економіці України. Лише це дасть можливість вивести її на траєкторію сталого соціально-економічного розвитку. Проте, вкрай важливо реалізувати новий підхід до проблеми зайнятості, забезпечивши таку збалансованість між потребою економічно активного населення у роботі та робочими місцями, за якої досягається найефективніше використання трудового потенціалу нації. Його подальший розвиток має відбуватися в контексті вимог переведення вітчизняної економіки на інноваційну модель розвитку, її інтеграції у світовий науково-технічний та геополітичний простір. Без цього неможливо досягти високого рівня конкурентоспроможності вітчизняної економіки, подолати диспропорції між професійно-кваліфікаційним рівнем незайнятого населення, в тому числі випускників навчальних закладів, та вимогами регіональних ринків праці.

ЧІКОВ І.А., асистент,
аспірант кафедри економічної кібернетики,
Вінницький національний аграрний університет

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Головним завданням аграрного сектору економіки є забезпечення продовольчої безпеки держави, що можливо досягти лише за умови розвитку конкурентоспроможності конкурентних переваг продовольчих товарів як на регіональному, так і на державному рівнях [1, с. 140].

Проблеми розвитку конкурентоспроможності аграрних підприємств розглянуто у працях зарубіжних учених: М. Портера, К. Р. Макконнелл, П. Самуельсона, також вагомий внесок у розробку теоретичних засад конкурентоспроможності здійснили такі вітчизняні вчені як, А. Наливайко, Ю. Лупенко, Г. Л. Азов, А. Бидик, М. Малік та інші. Дане питання досі є актуальним, адже функціонування аграрних підприємств в сучасних умовах

вимагає вирішення комплексу нових задач, що виникають у умовах безперервних змін зовнішнього середовища.

На сільське господарство впливають як внутрішні, так і зовнішні фактори, зокрема природні умови, розташування поблизу ринків збуту, розвиненість інфраструктури, спеціалізація, наявність необхідних ресурсів. Це дає змогу представити дві основні форми конкуренції - внутрішню і зовнішню[2]:

1) внутрішня конкуренція між аграрними підприємствами – це змагання видів діяльності, насамперед це пов'язано зі всіма факторами виробництва, що використовуються в сільськогосподарському секторі - земля, капітал, праця

2) зовнішня конкуренція – це конкуренція між сільгоспвиробниками, які вимушені пристосовуватися до її проявів, змінюючи діяльність відповідно до економічного інтересу.

I. Ансофр характеризує конкуренцію як економічний процес взаємодії, взаємозв'язку та боротьби між підприємствами, що виступають на ринку для забезпечення кращих можливостей збуту своєї продукції, задоволення різноманітних потреб покупців та одержання найбільшого прибутку [3].

За визначенням О. В. Колишко, конкурентоспроможність – це багатогранне поняття, яке характеризує здатність конкурувати на внутрішньому та зовнішньому ринках, і вимірюється рівнем присутності вітчизняної продукції на них [4].

Методологічною основою управління конкурентоспроможністю підприємства є концептуальні положення сучасної економічної та управлінської теорії, зокрема ключові положення теорії ринку, теорії конкуренції та конкурентних переваг, концепції стратегічного управління, сучасної управлінської парадигми, а також базові принципи та прикладні інструменти, напрацьовані в рамках сучасних управлінських підходів: процесного, системного, ситуаційного [5].

В основі побудови системи конкурентоспроможності підприємства лежить інтегрований підхід до основних функцій управління [6]:

1) аналіз – моніторинг показників, що характеризують конкурентоспроможність продукції, потенціал та ринкову активність підприємства;

2) планування – розробка стратегії з метою покращення конкурентної позиції підприємства на ринку; формування асортименту послуг; планування виробництва, збуту;

3) організація заходів щодо реалізації розробленої конкурентної стратегії; оптимізація організаційної структури; забезпечення ресурсами; стимулювання збуту;

4) мотивація персоналу підприємства за допомогою матеріального та морального стимулювання працівників для досягнення конкурентних переваг, а також контрагентів підприємства;

5) контроль якості управлінських рішень; якості послуг; якості ресурсів; контроль за виконанням розробленої конкурентної стратегії підприємства, регулюванням діяльності в тому розумінні, що через нього здійснюється узгодження дій різних підрозділів підприємств і координація різних напрямів діяльності для забезпечення високої ефективності конкурентних переваг;

б) регулювання забезпечує виконання поточних заходів, пов'язаних з усуненням відхилень від заданого режиму функціонування організаційної системи виробництва.

Механізм управління конкурентоспроможністю підприємства базується на технічних, економічних, соціальних, психологічних, правових, комерційних, організаційних аспектах [7, с. 66].

Таким чином, проведені дослідження дозволяють зробити висновок, що основними складовими елементами системи управління конкурентоспроможністю можна визначити розробку стратегії управління конкурентоспроможності підприємства, формування конкурентного потенціалу та системи конкурентних переваг підприємства, комплексний механізм реалізації конкурентних переваг підприємства.

Список використаних джерел:

1. Поліщук В. А. Теоретичні аспекти управління конкурентоспроможністю аграрних підприємств. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. № 6. 2017. С. 140-142.
2. Азов Г. Л. Конкуренція: аналіз, стратегія і практика. М.: Центр економіки і маркетингу, 1996. 208 с.
3. Бидик А. Г. Теоретичний аналіз проблеми конкурентоспроможності аграрного сектору. *Економіка АПК*. 2006. № 7. С. 68-72.
4. Копистко О. В. Теоретичні основи конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції. *Економіка АПК*. 2010. № 1. С. 61-63.
5. Ліпанова О. І. Формування конкурентних переваг сільськогосподарських підприємств в умовах глобалізації. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 8. С. 13-17.
6. Борисюк І. О. Управління конкурентоспроможністю автотранспортного підприємства. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «*Modern Economics*». № 12. 2018. С. 6-11.
7. Кириченко Л. Механізм управління конкурентоспроможністю підприємств. *Вісник КНТЕУ*. № 1. 2009. С. 62-66.

ШЕВЧУК С.В., к.е.н., доцент,
докторант кафедри економіки підприємства,
Університет державної фіскальної служби України

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ ДЕРЖАВИ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНИХ ІНТЕРЕСІВ

Сьогоднішній рівень економічного та глобалізаційного поступу, що обумовлений лібералізацією міжнародних ринків та прозорістю економічних відносин вимагають постійного корегування державних позицій щодо захисту національних інтересів держави в цілому та митних зокрема.